

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ

ሂሩት መለስ

ታፈሰ ይርጋ

ፀጋዬ አስማማው

አልማው ወሌ

አመልካች፡- የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲ - ነ/ፈ.ጅ የሺጥላ ተሾመ ቀረቡ

ተጠሪ፡- ሼል ኢትዮጵያ - ጠበቃ አጥናፉ ቦጋለ ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ተክታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ የጉዳት ካሣን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረውም የአሁኑ አመልካች ንብረትነቱ የተጠሪ በሆነው የነዳጅ ማደያ ላይ በደረሰው የቃጠሎ አደጋ መንስኤነት አመልካች የሚያስተዳድረው አድራሻው ወረዳ 18 ቀበሌ 27 የቤት ቁጥር 303 የሆነው ቤት ተቃጥሎ ጉዳት የደረሰበትን ቤት ተጠሪ በማደስ ለአመልካች ቢያስረክብም በእድሜቱ ምክንያት ቤቱ በመዘጋቱ አመልካች የኪራይ ገቢ ማጣቱን በመግለጽ አመልካች ከኪራይ ገቢ ያጣውን ብር 6375.00 /ስድስት ሺህ ሦስት መቶ ሰባ አምስት ብር/ ከተጨማሪ እሴት ታክስ ጋር እንዲከፍለው ይወሰንለት ዘንድ በአሁኑ ተጠሪ ላይ ነሐሴ 26 ቀን 1997 ዓ.ም በፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመሠረተው ክስ ነው። የአሁኑ ተጠሪም በፍ/ቤቱ ጥሪ መሠረት ቀርቦ የአመልካችን ቤት ያሳደሰው የነዳጅ ማደያው ስራ እንዳይቆም እንጂ አላፊነትን በመቀበል አለመሆኑን፣ ለጉዳት አላፊነት ያለበት አካልም በወቅቱ የነዳጁ አንጓዥ የነበረው ኢነርት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የወከለው ቴዲ ኃላፊነቱ የተወሰነ ኩባንያ ሹፌር መሆኑን በመዘርዘር ክሱ ውድቅ ሊሆን ይገባል በማለት ተከራክሯል። ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ የተመለከተው ፍ/ቤትም ተጠሪ ለደረሰው ጉዳት አላፊ የሚሆንበት ሕጋዊ ምክንያት የለም ሲል የአመልካችን ክስ ውድቅ አድርጎ ወስኗል። በዚህ ውሳኔ የአሁኑ አመልካች ባለመስማማት ይግባኙን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርቦ ፍ/ቤቱ ግራ ቀኙን ከአከራከረ በኋላ የስር ፍ/ቤትን ውሳኔ አጽንቶታል። የሰበር አቤቱታው የቀረበውም ይህንኑ ውሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው።

አመልካች የበታች ፍ/ቤቶች ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ያለበት ነው የሚልበትን ምክንያቶች በ15/01/2000 ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ ዘርዘሯል። ይዘቱም በአጭሩ የተቃጠለው የነዳጅ ማደያም ሆነ ለቃጠሎው መንስኤ የሆነው በወቅቱ በመራገፍ ላይ የነበረው ነዳጅ ባለቤት ሼል ኢትዮጵያ ሊሚትድ እንጂ ሌላ ባለመሆኑ ከአላፊነት ነፃ መባሉ ያላግባብ ስለሆነ የበታች ፍ/ቤቶች ውሳኔ ሊሻር ይገባል በማለት ዳኝነት መጠየቁን የሚያሳይ ነው። የአመልካች የሰበር አቤቱታ ተመርምሮ ተጠሪን ያስቀርባል ተብሎ ተጠሪ የካቲት 11 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ መልሱን ሠጥቷል። ይዘቱም በአጭሩ አመልካች በሰበር ባላነሣው የሕግ ነጥብ የበታች ፍ/ቤቶች ስህተት ፈጽመዋል ሊባል ስለማይገባ የሠበር አቤቱታው ውድቅ ሆኖ ይወሰንልኝ በማለት መከራከሩን የሚያሳይ ነው። አመልካች በበኩሉ በበታች ፍ/ቤት የሕግ ድንጋጌ ተጠቅሶ ክርክር አለመቅረቡ አግባብነት ያለውን ድንጋጌ በመለየት ውሳኔ መስጠት የፍ/ቤት የስራ ድርሻ ከመሆኑ አኳያ በስር ያልተነሣ የክርክር ነጥብ ሊባል አይችልም በማለትና የሠበር አቤቱታውን በማጠናከር መጋቢት 01 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ የመልስ መልስ አቅርቧል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለፀው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኙን የጽሑፍ ክርክር የሰበር አቤቱታው ከቀረበበት ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናኘብ በሚከተለው መልኩ

መርምርታል እንደመረመረውም ለአመልካች የተቋረጠ የኪራይ ገቢ ይከፈለኝ ጥያቄ ተጠሪ አላፊነት የለበትም ተብሎ ውድቅ መደረጉ ባግባቡ መሆን ያለመሆኑን? በጭብጥነት ሊታይ የሚገባው ሆኖ አግኝቶታል።

በክርክሩ ሂደት ተጠሪ የቃጠሎ አደጋ የደረሰበት ነዳጅ ማደያ ባለቤት መሆኑ ቃጠሎውን ያስነሣው መኪና ባለቤት ከተጠሪ ጋር የአንጓጓዥነት ስራ የተዋዋለ ሰው መሆኑ፤ በቃጠሎው የአመልካች ቤት መጎዳቱና ተጠሪ ይህንኑ በቃጠሎው የተጎዳውን ቤት በማሳደስ ለአመልካች ማስረከቡ የተረጋገጡ ፍሬ ጉዳዮች ናቸው። የአሁኑ ተጠሪ የተቋረጠውን የኪራይ ገቢ እንዲከፍል በአመልካች በኩል የቀረበበት ክስ ውድቅ የሆነው ቃጠሎውን ያስነሣው መኪና ሹፊር በፈፀመው ስለሆነ እና ሹፊሩ የተጠሪ ተቀጣሪ ስለመሆኑ አልተረጋገጠም በሚል ምክንያት ነው።

ይሁን እንጂ ነዳጅ ሲራገፍ የነበረው ተጠሪ ስራውን በሚያከናውንበት የነዳጅ ማደያ ስለመሆኑ ከተረጋገጠ የተጠሪ አላፊነት የሚመነጨው ከሚያከናውነው ስራ አደገኝነት አኳያ ታይቶ ነው። ማንም ሰው ስራው በሚያደርሰው ጉዳት ምክንያት ጥፋት ባይኖርበትም ከውል ውጪ አላፊነት ሊከተልበት እንደሚችል ከፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2066 - 2089 ድረስ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ያስረዳሉ።

በአጃችን ላለው ጉዳይ አግባብነት የሚኖረው ድንጋጌም የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2069/1/ ሲሆን ተጠሪ በሚያከናውነው የነዳጅ ማደያ ስራ ለሚከሰተው አደጋ አላፊነቱን ሊወስድ እንደሚገባ ያስገነዝባል። ምክንያቱም የነዳጅ ማደያ ስራ ጥንቃቄ የሚያስፈልገውና በቀላሉም የመቀጣጠል ወይም የመፈንዳት ባህርይ ስላለው የአደገኛ ስራ ባህርይነት ኑሮት አጥፊ ሳይሆን አላፊ መሆኑን የሚያስከትል ነው። ተጠሪ በዚህ ድንጋጌ መሠረት አላፊነት የለብኝም የሚል ክርክር ሳይቀርብ በስር ፍ/ቤት ተነስቶ ክርክር ያልተደረገበት ነው በሚል ምክንያት ብቻ በዚህ ችሎት በሰጠው መልስ ተከራክሯል። ይሁን እንጂ ለጉዳዩ አግባብነት ያለውን ድንጋጌ መጥቀስ የፍ/ቤት የስራ ድርሻ ከመሆኑ አኳያ የተጠሪ ክርክር በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 329/1/ ስር የተመለከተውን ድንጋጌ ባገናዘበ መልኩ ያልቀረበ በመሆኑ ተቀባይነት ያለው ሆኖ አልተገኘም። በሌላ በኩል ተጠሪ የአመልካች ቤት በቃጠሎው ከወደመ በኋላ አድሶ ማስረከቡን ሳይክድ ይኸው ተግባር አላፊነቱን መቀበሉን አያሳይም የሚል ክርክር ማቅረቡ አሳማኝነት ያለው ሆኖ አልተገኘም። በመሆኑም የአሁኑ ተጠሪ ከአላፊነት ነፃ የተደረገው የግራ ቀኙን ክርክር እና የፍ/ብ/ሕ/ቁ.2069/1/ ድንጋጌን ባገናዘበ መልኩ በመሆኑ የበታች ፍ/ቤቶች ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሁኖ ተገኝቷል። በዚህም መሠረት የሚከተለውን ወስነናል።

ው ሣ ኔ

- 1/ በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 57875 ጥቅምት 06 ቀን 1999 ዓ.ም ተሰጥቶ በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 51136 ሠኔ 27 ቀን 1999 የፀናው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሸሯል። ይፃፍ።
- 2/ ተጠሪ በሚያከናውነው ስራ አደገኝነት የተነሣ በአመልካች ንብረት ላይ ባደረሰው ቃጠሎ ምክንያት የተቋረጠውን የኪራይ ገቢ የመተካት አላፊነት አለበት ብለናል።
- 3/ ተጠሪ ለአመልካች ብር 7968.75 /ሠባት ሺህ ዘጠኝ መቶ ስልሳ ስምንት ብር ከሰባ አምስት ሣንቲም/ ይክፈል ብለናል።
- 4/ ወጪና ኪሳራ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።
- 5/ መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መ/ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ተ.ወ